

Oponentský posudek bakalářské práce Simona Tošovského

Bakalářská práce Simona Tošovského nese název Joseph Haydn – Otec sm. kvarteta a rozbor jeho opusu 76. Simon si toto široké a v mezinárodním měřítku mnohokrát probádané téma zvolil ještě se svým původním profesorem hlavního oboru MgA. Pavlem Hůlou. Pavel Hůla však v prosinci 2021 nečekaně zemřel a Simon přešel do třídy prof. Jindřicha Pazdery, kde dokončil svůj poslední semestr bakalářského studia.

Snad i tato smutná a nelehká okolnost přispěla k tomu, že se Simon se zvoleným tématem nevypořádal dobře. Práce vykazuje mnoho nedostatků. Vypovídající je již první věta úvodu práce na straně 8:

„Bakalářská práce pojednává o tématu o Josephu Haydnovi, a o jeho opusu 76 pro smyčcový kvartet.“

Kromě nesmyslné předložky „o“ a nesprávně vložené čárky před spojku „a“ si Simon zřejmě neuvědomil, že smyčcový kvartet v mužském rodě označuje v českém jazyce skladbu, zatímco těleso označujeme výrazem rodu středního – tedy to smyčcové kvarteto.

Text práce není vhodně vystavěn a přes velmi ambiciózní plán přinést „obecný rozbor celého opusu č. 76, který [...] je považován za [Haydnovo] vrcholné dílo“ spoléhá na velmi povšechné a často nic neříkající věty, které jsou nadto slohově natolik špatně stylizovány, že jejich smysl lze jen stěží pochopit. Na str. 21 například čteme:

„Rád bych uvedl v příklad druhou větu prvního kvartetu, kde, ačkoliv by se to nečekalo díky obecně širšímu a svobodnějšímu charakteru volných vět, počínaje 16. taktem, této ideji se přímo staví velmi striktně působící zápis striktního, stabilního podkladu a vzápětí v taktu 22., akordických průchodů na drobných šestnáctinových hodnotách, vytvářející až metronomický podklad, při kterém se v zájmu vyslovení poměrně komplexní, a tonálně vybočující melodie nelze agogicky příliš nikam pohybovat v zájmu vyslovení průtažných disonancí.“

Dále se na úrovni bakalářské práce v rámci formálního rozboru skladeb nelze spokojit s prohlášením, jako: „V případě samotného úvodu do prvního kvartetu [op. 76] se doopravdy jedná o úvod, který má jasně signalizovat začátek hudebního představení [...]“

V práci je nadto mnoho gramatických chyb a překlepů, špatně umístěných či naopak chybějících čárek ve větě a mnoho případů slov, která do věty zjevně nepatří a jsou patrně zbytkem dřívější verze textu apod. Například ve větě na straně 15 se dozvídáme, že:

„Narozen v období vrcholícího Baroka, a následně žijící působivých 76 let, Haydn, ačkoliv skladatel nejvyšší kvality, tak ne ze stejných důvodů, jako jeho vrstevníci první vídeňské školy, kteří začínali své zářné kariéry, jako extrémně mladí virtuosové svých nástrojů, či jako skladatelé nevšedně vyspělých a kohezivních raných děl.“

Překvapivé tvrzení o tom, že se Haydn dožil pouze 76 let, Simon sám popírá větou na straně 24, kde píše, že „Josef Haydn, [v tomto případě psán v české verzi hláskování] narozen ke konci období baroka období se dožil obdivuhodně vysokého věku 77let, [...]“

Svou práci Simon opírá o solidní seznam odkazů na českou i zahraniční literaturu. Bohužel však ani v tomto bodě si nepočíná korektně. Na straně 12 líčí příhodu ze závěru Haydnova života a odkazuje na studijní materiál, který na konzervatoři v San Franciscu vypracoval prof. Robert

Greenberg. Protože Simon nijak uvozovkami neoznačil, které věty náleží prof. Greenbergovi a které jsou jeho vlastní, text jsem dle odkazu dohledal, abych si záležitost vyjasnil. Bohužel jsem v důsledku toho přišel na celou řadu překvapivých nepřesností. Simon uvádí:

„Po grandiózním provedení oratoria „Roční období“ 26. prosince 1808 na počest jeho šestasedmdesátých narozenin, umírá z důvodu již zmíněného vysokého věku a **sním** spojeného chatrného zdraví. Součástí váženého publika tehdy byli skladatelé L. **V.** Beethoven, Antonio Salieri, a **John** Nepomuk Hummel [...].“

Podle Greenbergova textu, na který Simon odkazuje, se však nejednalo o oratorium „Roční období“, nýbrž „Stvoření“. Provedení se nekonalo 26. prosince, ale 27. března a konečně Salieri nebyl součástí publika, protože provedení coby dirigent řídil. Celá citovaná část nadto není na 3. straně Greenbergova textu, jak uvádí v odkazu Simon, ale na straně 34. Proč se Simon dopustil všech těchto nepřesností v citaci původního textu, mi není známo.

Vedle těchto a mnoha dalších zjevných chyb a základních nedostatků je pro mě též otázkou, jak Simon využil možnosti přiložit k textu přílohy ve formě notových ukázek. Práce velmi těsně splňuje minimální rozsah daný pro bakalářskou práci, tedy 20 stran vlastního textu. K němu Simon přiložil doslovnou kopii partitur tří Haydnových kvartetů včetně titulních stran v celkovém rozsahu 70 stran notového materiálu. Krátké formální rozborů, které v práci najdeme, přitom již mají příslušné notové ukázky vloženy přímo do textu. Více než tři čtvrtiny rozsahu práce tedy zaujímají kopie Haydnových skladeb, na které však není v textu nikterak odkazováno. Takové využití příloh by bylo možno obhájit například v případě, že by čtenáři zpřístupňovaly jinak těžko dosažitelný notový materiál. Zde se však jedná o běžně dostupná díla získaná nadto prostým stažením z hojně využívané internetové knihovny Petrucci Music Library známé též pod zkratkou IMSLP. Přiložením partitur tedy Simon nepřináší nic, co by čtenář neměl sám snadno k dispozici, a kromě navození dojmu většího objemu práce jsem těžko hledal důvody, proč je text doslovnými kopiemi partitur vybaven.

Celkově ve mně Simonův text zanechal dojem uspěchané a nedotažené práce. Pokud se Simon rozhodl psát práci o Josephu Haydnovi a jeho smyčcových kvartetech, bylo mimo jiné vhodné si nejprve ujasnit, zda bude psát jméno Joseph německy, nebo česky, zda se Haydn dožil 76, nebo 77 let a jak správně jazykově pracovat se slovním spojením smyčcový kvartet, resp. smyčcové kvarteto. Z množství zmíněných chyb nejrůznějšího druhu a ze skutečnosti, že Simon práci podal až ke konci stanovené lhůty, vyvozují, že si ji po sobě zřejmě ani řádně nepřečetl. To je ovšem chyba a také škoda.

S přihlédnutím ke smutným okolnostem odchodu Simonova původního profesora hlavního oboru Pavla Hůly práci doporučuji k obhajobě a navrhuji E. Věřím a doufám, že při příští příležitosti, tedy při tvorbě magisterské práce, si Simon povede lépe.

MgA. Štěpán Ježek, Ph.D.